

ΑΠΑΝΤΑ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ

ΛΥΡΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

- Α' τόμος: Πρόλογος τοῦ Ποιητῆ — Ἄλαφροῖσκιω-
τος — ραψωδίες τοῦ Ἴονιου.
Β' τόμος: Λυρικά I (Δελφικός Ὑμνος — Ἐπινι-
κοί, α' — Νέκυια, α' — Σονέτα —
Ἄφροδίτης Οὐρανίας).
Γ' τόμος: Πρόλογος στή Ζωή (Ἡ Συνείδηση τῆς
Γῆς μου — Ἡ Συνείδηση τῆς Φυλῆς
μου — Ἡ Συνείδηση τῆς Γυναίκας —
Ἡ Συνείδηση τῆς Πίστης — Ἡ Συν-
είδηση τῆς Προσωπικῆς Δημιουργίας).
Δ' τόμος: Μῆτηρ Θεοῦ — Πάσχα τῶν Ἑλλήνων —
Δελφικό Λόγος.
Ε' τόμος: Λυρικά II (Νέκυια, β' — Ὀρφικά —
Ἴμεροι — Ἐπινικοί, β').
Σ' τόμος: Ἄγνωστα καί ἀνέκδοτα ποιήματα —
Σημειώσεις, Γλωσσάρι, Εὐρετήρια.

ΘΥΜΕΛΗ

- Α' τόμος: Πρόλογος τοῦ Ποιητῆ — Ὁ Διθύραμ-
βος τοῦ Ρόδου — Σίβυλλα.
Β' τόμος: Ὁ Δαίδαλος στήν Κρήτη — Ὁ Χρι-
στός στή Ρώμη.
Γ' τόμος: Ὁ Θάνατος τοῦ Διγενῆ — Ἀσκληπιός —
Σημειώσεις κλπ.

ΠΕΖΑ

ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ

ΛΥΡΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

Γ'

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗ ΖΩΗ

Φιλολογική Ἐπιμέλεια

Γ. Π. ΣΑΒΒΙΑΔΗΣ

ΙΚΑΡΟΣ

Πρώτη συγκεντρωτική έκδοση		1946
Πρώτη τυποποιημένη έκδοση		1965
Πρώτη φωτολιθογραφική ανάπτυξη		1976
Δεύτερη	»	1992
Τρίτη	»	1995
Τέταρτη	»	2000

ISBN (Set) 960-7233-05-0
 ISBN (Τ.Γ) 960-7233-07-7

Copyright by Anna Sikelianou 1951, 1965, 1976, 1992, 1995, 2000

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗ ΖΩΗ

★

Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΤΗΣ ΓΗΣ ΜΟΥ
σ. 11 - 67

Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΤΗΣ ΦΥΛΗΣ ΜΟΥ
σ. 71 - 116

Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ
σ. 119 - 161

Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ
σ. 165 - 222

Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ
 ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ
σ. 225 - 249

ἐγὼ δὲν ἔσυρα ἀπὸ τὴν καρδιά μου τοῦ ἥρωα τὴ φωνή
ὅταν οἱ σύντροφοι τοῦ ἐλύσανε, στὸν ὕπνο, τῶν ἀνέμων τὸν ἄσκο,
ἀλλ' ἀνάμεσα ἀπὸ δυὸ μεγάλα κύματα
σὰ γλάρος καθισμένος, εἶπα :
« ὦ λυτρωμέ ! ὦ χαρά μου !
ἐνῶ μισοκοιμόμουνα στὴ λήθη τοῦ ἑαυτοῦ μου
νά βρεθῶ ἀντιμέτωπος σὲ τέτοια τρικυμία ! »

240

ὦ Τρικυμία,
καθὼς ὁ γλάρος ἀπιθώθηκα στὸν ἴδιο σου σφυγμὸ
στὴ μέση ἀπὸ δυὸ κύματα βουνά
ποῦ μ' ἐσκωναν κάθε φορά με τὸν ἀφρό τους στὴν κορφή !

Βυθὲ τῆς ζωῆς,
δὲ λούστηκα στὶς πιθυμιές μου, με τὸ πόδι δοκιμάζοντας τὸ πέλαγο,
ἀλλὰ
καθὼς στῆς Εὐβοίας τὸ κανάλι ὁ Γλαῦκος
ποῦ καιρὸ συνάλλαζε τὸ κύμα με τὴ γῆ
δισταχτικός,
πότε σκαφτιάς, πότε ψαράς,

250

ὥσπου ἐδοκίμασε τὸ μυστικὸ χορτάρι
ποῦ ἔβαψε ὀλογάλανα τὰ φρένα του,
καὶ ποῦ, ὡς τὸ ψάρι ξαφνικά μ' ἓνα του τίναγμα κόβει τ' ἀγκίστρι,
χίμηξε ἀστραπὴ μὲς στὸ βυθό,

καὶ τότε
τὰ ἑκατὸ ποτάμια ἐλοῦσαν τὸ κεφάλι του
κ' οἱ Ὀλύμπιοι τοῦ διαβάσαν τὴν καθαρτικὴ Ἐπωδό !

260

II

ΠΡΩΤΗ ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΟΥ ΜΕ ΤΗ ΓΗ ΜΟΥ

Καθὼς ὅταν ἀνηφορίζουμε χωριὸ
γιὰ νὰ διαβοῦμε στὸ βουνό,
πρὶν μποῦμε
οἱ χοῖροι σκάβουν γρούζοντας τὴ λάσπη ζυμωμένη με σβουνιά·
λίγο πιὸ ἀπάνου οἱ γίδες στὶς αὐλές
στημένες με τὰ μπροστινά στοὺς φράχτες
με τὰ σκουλαρίκια τοῦ λαιμοῦ σειστὰ
τραβᾶνε ἀπάνου κάτου, γιὰ νὰ ξεφυλλίσουν τὰ κλαδιά·
ψηλότερα οἱ γριές
10 στὶς σκάλες ποῦ ἀκουμπᾶν στὰ δέντρα
συμμαζεῦουν τὸν καρπό·

ἐνῶ ἀπ' τὸ ξάγναντο, ἀπ' τ' ἀλώνια
ἀκούεται μαλακὸ τὸ κάλπασμα
ὅταν σὰν πρύμνα τρεχαντήρας ποῦ βυθάει στὸ κύμα
ἢ πατητήρα τοῦ σταριοῦ, ντυμένη σίδηρο ἀπὸ κάτουθε,
γλιστρᾷ ὡς ἀγέρας στ' ἄχερο
κι ἀπάνω της ὄρτοι κι ἀλόγιστοι
κρατώντας τὰ λουριά, οἱ ἀλώνιστές
ὄλοι ἀναμμένοι, με φωνὴ καὶ με καμτσίκι
20 κυβερνᾶνε τ' ἄλογα μπροστὰ μὲς στὸ βοερό μαϊστράλι

πὸ λιχνίζει ἀδιάκοπα
σηκώνοντας τῶν ἀσταχυῶνε τὴν ἀκμὴ
καὶ τ' ἄχερο, χρυσόγενφο, ψηλά
(κι ὅλα ἀπὸ πάνω φαίνονται
σὲ τοῦτο ὑποταγμένα τὸ στερνὸ ρυθμὸ
ζῶα κι ἄνθρωποι ἀπ' τὴ ρίζα τοῦ χωριοῦ)·

ἔτσι
δίχως ν' ἀγγίζει τὸ κορμὶ ἢ ψυχὴ μου ἀπὸ τὴ γρήγορη στροφῆ
ὅπως μ' ἐκραζεν ὁ ἀνήφορος ἀδιάκοπα,
κάθε στιγμὴ πὸ ἐγύριζα τὰ μάτια πίσω 30
μοῦ ἐφανερώνε τὴν πλάση πολυκίνητη
σὰν τὸ μυριόπτυχο χιτῶνα
στῆς χορεύτρας τὸ κορμὶ!

ὦ γῆ μου,
γιὰ νὰ Σὲ γνωρίσω μὲς στὰ σπλάχνα μου
δὲν ἔκαμα καθὼς ὁ βασιλιάς τῆς γῆς τοῦ Νείλου,
πὸ πρὶν ν' ἀνεβεῖ στὸ θρόνο του
γιὰ νὰ 'ναι σύγκορμα καὶ σύψυχα ἓνα μὲ τὸ Θεὸ του
ὑποκρίνονταν τὴ ζωὴ τοῦ Θεοῦ στὴ γῆ ἢ στὸν οὐρανὸ 40
— λουζόντανε στὴ λίμνη ὅπου λουζόντανε κι αὐτὸς
ταξίδευε ἀπ' τὰ ἴδια μονοπάτια του στὸ χῶμα
ἀνέβαινε στὸ λόφο τοῦ ἄμμου ὅπως ἐκεῖνος
νὰ δεχτεῖ τὸ πρῶτο τοῦ ἡλίου ρόδισμα στὸ πρόσωπο,
ἐμπαινε στὸ καράβι πὸ διαβαίνει τὰ ἤσυχα κανάλια
πὸ μιμοῦνται τὰ βαθιὰ κανάλια τ' οὐρανοῦ,
σὲ κάθε τους γωνιὰ φωνάζοντας τὰ λόγια τῆς αἰώνιας ἀναγνώρισης
στοὺς φύλακες πὸ ἀρματωμένοι
εἰκόνιζαν φριχτὰ τοὺς δαίμονες τῆς δικαιοσύνης του —

σὲ τρόπο πὸ ὅμοια νὰ 'ναι τὰ ἔργα τους
50 ὀλοχρονίς
στὴ γῆ τοῦ Νείλου καὶ στὸν οὐρανὸ·

μῆτε συνοδεμένος ἀπὸ τὸ αὐλημα τοῦ πένταθλου
Σ' ἐγύρισα ὅλη ὡς ἓνα στίβο,

ἀλλ' ὅλος τρέμοντας,
σὰν τὸ ἄλογο πὸ σκάβοντας ὀλοένα μὲ τὸ πόδι του
ξάφνου ἐνίωσε κάτω ἀπ' τὸ νύχι του
τὸ κεφαλάρι ὀλόκρυο π' ἀναπήδαε
— τὴ βαθιὰ Ἰπποκρήνη! —
60 κι ἀπὸ τότε ὅπου σταθεῖ σκαλίζει
ἀδιάκοπα, ἀνυπόμονο
γυρεύοντας νὰ πιεῖ
ὄχι ἀπὸ τὸ τρεχούμενο νερὸ ποὺ τό εἶδε ὁ ἥλιος
ἢ πὸ γέμισεν ἀσάλευτο τὴ γούρνα
ἀλλ' ἀπὸ κείνο ὅπου κατὰβαθα χωμένο,
νιώθει πὼς χορεύει μόνο
πρὸς τὴ δίψα του,

ἐσταμάτησα σὲ κάθε σπιθαμὴ Σου
ὅλος τρεμάμενος, μυρίζοντας, ρωτώντας
σκάβοντας
70 ὅσο πὸ στέρεα διάφανη ἐγίνες γιὰ μένα
στέρεα
κι ὅμως ἀλλάζοντας τὴν ὄψη καὶ τοῦ πλοῦτου Σου τὸ βάθος
ὅπως ὁ οὐρανός!

Ὅπως ὁ αὐτὸς ὅπου, ἐνῶ πλέει σιμὰ στὰ σύγνεφα

συχογουρίζοντας μ' ασάλευτα φτερά,
τὸ ξέρει ἂν ὁ λαγὸς ἐβγήκεν ἔπειτ' ἀπὸ τῆ βροχῆ
μέσ' ἀπ' τὶς λυγαριῆς καὶ τὶς ἀσφάκες ὅπου σεῖ ὁ ἀποβροχάρης
νὰ βοσκήσει τὸ βρεγμένο φύλλο·

καὶ σὰν τὸ τζιτζίκι
ὅπου τὶς στερνὲς ἡμέρες τοῦ χινόπωρου
ὅταν ξασπρίζει κάθε μέρα ὁ ἥλιος,
κολλημένο στὸ κορμί τοῦ δέντρου
ὅπως στὸ πεῦκο τὸ ρετσίני,
ἀφήνει λίγο τῆ φωνῆ νὰ βγεῖ
κ' ἔπειτα σταματάει,
καὶ πάλι
ὄλον ἀριότερο
ὄσπου πισωδρομίζοντας
μονάχο κατεβαίνει καὶ τρυπώνει
μέσ στη γῆ·

ὦ Γῆ μου,
ὁμοια κ' ἐγὼ
πρὶν νὰ χυθῶ καὶ νὰ Σ' ἀδράξω ὀλάκερη στὰ νύχια μου
γιὰ νὰ Σὲ φέρω ἐδῶ ψηλά

καὶ πρὶν, ὡς τὸ τζιτζίκι,
ἀνέβω τέλος στὴν κορφή ἀπ' τὸ δόρυ Σου,
νὰ τραγουδήσω, νικητήρια,
τῆ Ζωῆ!

ΑΝΕΒΑΙΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΟΛΥΜΠΟ

Γιὰ νὰ γνωρίσω τοὺς Θεοὺς σου
ἄνοιξα μόνος μου τὸ δρόμο,
γιὰ ὄλο μου τὸ δρόμο
τὴν ἀπόφασή μου παίρνοντας
ὡσὰ μονάκριβο καρπὸ
γιὰ νὰ δροσίζω, στὶς ἀκρότατες στιγμὲς
τῆς δίψας μου, τὰ χεῖλια!

10 Ὀλυμπε, ἀνήφορε τοῦ Δία,
τὸ χῶμα σου εἶναι μαῦρο
ζυμωμένο μ' ὄλα τὰ χινόπωρα
τῶν καστανιῶν καὶ τῶν πλατάνων,
καὶ τὸ πόδι χάνεται βαθύτερα ἀπὸ τὸ 'στραγάλι
γιὰ νὰ σ' ἀνεβεῖ!

Ἐδιάκοπα
μὲ τὸ μαχαίρι
— δαφνοτόμος
κισσοτόμος —
πρέπει νὰ κόβει τὸ στενὸ του μονοπάτι
μέσ' ἀπ' τὰ παλιούρια

ΑΙΜΑ ΤΗΣ ΦΥΛΗΣ ΜΟΥ

Μαῦρο ἀνεπίβατο ἄτι!

Αἶμα πού πορφυρίζεις ἄξαφνα τὰ χέρια μου,
καθὼς τοῦ ἀργάτη
πού, ἐνῶ σκάβει μὲς στὴ λαύρα τοῦ μεσημεριοῦ,
τοῦ σπάει γλυκὰ μὲς στὰ ρουθούνια ἢ φλέβα
κι ἄξαφνα νιώθει πού μαζί μὲ τὸν ἰδρώτα
τοῦ γλιστρᾶ ἀπαλὰ στὰ χεῖλια
κάτι πιὸ ζεστό,

καὶ σκῶνοντας τὸ χέρι
10 κατεβάζει δάχτυλα καὶ φούχτα κατακόκκινα!

Δὲ σοῦ περνᾶω μὲς' ἀπ' τὰ δόντια
ὅπου τὰ σφίγγεις ἄλυτα,
τοῦ χαλινοῦ τὸ μᾶσσημα βαρὺ,
νὰ σὲ δαμάσω!

'Απ' τὰ φλεβάτα σου ρουθούνια σὲ κρατῶ,
καὶ μάταια, βάνοντας

ανάμεσα στὰ σκέλια τὸ κεφάλι,
σκάνεις τὰ καπούλια ὀρτά,
τινάζοντας ὀλοένα τὶς ὀπλές ἀνάγυρτες
στὸν οὐρανό !

20

Καὶ νά'
γυμνός, γυμνό, ἀπ' τὴ χαιίτη
σ' ἀνεβαίνω !
Λύσσα καὶ δράμε
ἀνέβαινε
χόρευε ἀκράτητο κι ὀρτό !

Ἐγὼ δὲ σ' ἔθρεψα ἔτσι ;
Ἐγὼ δὲ σ' ἔφερα, σὰν τὰ πουλάρια
νὰ βοσκῆσεις στὰ λιβάδια τὸ τριφύλλι
τὶς μαγιάτικες νυχτιῆς
ἀπάνου στὴ δροσιά του,
γιὰ νὰ σοῦ γίνοι ἡ τρίχα σου γυαλι
καὶ νὰ γλιστρᾷς σὰ χέλι ἀνάμεσ' ἀπ' τὰ πόδια,
κι ἀποκάτου ἀπ' τ' ἄστρα νὰ χορεύεις
βόσκοντας
σὰ μιὰ θεϊκὴ πηγὴ ;

30

Μονάχο σου ξαλάφρωνε καί, ξαφνικά
γυρίζοντας τὸ μαῦρο λυγερό λαιμό,
δάγκα τὴν ἀρτηρία στὴ ράχη,
νὰ γλιτώνεις ἀπὸ τὸ περίσσιον αἷμα
πού 'ναι μέσα σου πηχτὸ
σὰν τὸ ρετσίνι μὲς στοῦ πεύκου τὴν καρδιά !

40

Νά' μπρὸς στὰ δόντια σου ὁ ἀφρὸς πηχτός
κι ἀνάκατος
μὲ κόκκινες φουσκάλες σὰ ρουμπίνια
ἀπὸ τὰ γούλια ποῦ ματώσανε,

κι ὁ ἰδρώτας σου
ποῦ καναλίζει ὀλόγυρα στὶς φουσκωμένες φλέβες σου
σουρώνοντας στὰ νύχια ὀρηκτικά !

50 Μαῦρο, ἀνεπίβατο ἄτι,
ὦ αἷμα τῆς Φυλῆς !

Δίχως φτερά, σὰν πίσσα,
καὶ σὰ χελιδόνι γλήγορο κι ἀστραφτερό !

Ἐχτὲς ἀκόμα ὁ ἴμερος,
ὡς ἐβγαίνα ἀπ' τὴ θάλασσα,
δὲν ἔπνεε μπρὸς μου ὡς ἀγριολούλουδο
ποῦ δὲν τοῦ δώσανε ὄνομα,
καὶ τὸ μεγάλο ἀπάνεμο στὸ δειλινὸ
δὲν ἦτανε σὰ χέρι ἀδερφικὸ
60 ὁποῦ ἀπιθώνεται στὸν ὦμο σιωπηλά ;

Καὶ ἡ πεδιάδα, ἀνάπαλα συγνεφιασμένη,
καὶ τὰ ὀρτά βουνά μὲς στὴν ἀχνόπεπλην ἀπανεμιά,
ὅπως ἔστρεφα τὰ μάτια στὰ ὀργωμένα χώματα,
γλυκὰ θυμίζοντάς μου
ποῦ ὁ ζευγὰς ποτὲ δὲ χύνει τὸ αἷμα τῶν καματερῶν

(ὡς τὰ θαμπόβλεπα πού ἀλάτρευαν μακριά),
δὲ μοῦ ἀναπαῦαν τὴν καρδιά μου
στὴν ἀγιότητα τῆς γῆς

καὶ τοῦ πελάου,
σὰν ὁ θαλασινὸς μ' εὐλάβεια σκύβει τὸ κεφάλι 70
βλέποντας στὰ μάκρη τὸ δελφίني νὰ βυθίζει
σὲ γαλήνη ἢ τρικυμία
καὶ νὰ σκάνεται ἀπὸ πάνω του ὡς τροχός;

Καὶ ξάφνου
ὄλο μου τὸ αἷμα φέγγει ὡς ἡ ροδιά
στ' ἄλικά τ' ἀνθη τῆς ἀπάνου
ὅταν λοξεύει ὁ ἥλιος στὸ βασίλειμά του
κ' οἱ ἀχτίδες τῆ διαφέγγουν βύσσινη φωτιά!

Σὰν τὰ δαμάλια τοῦ βουνοῦ
πού, ὡς μυριστοῦν δικό τους αἷμα 80
προσπερνώντας ἀπ' τὸν τόπο τῆς σφαγῆς,
ξάφνου ἀμολᾶν μουκάνημα φριχτὸ
σὰ μοιρολόι ἀνήκουστο,
καὶ σκόρπια δῶθε - κεῖθε
μὲ σκυμμένα κέρατα σὰ λάζο ὀρθὸ
καὶ μὲ βαρύνει ἀντίβοο καλπασμὸ
ζητᾶν νὰ σκίσουνε τὸν ἄνθρωπο, ὅπου βγεῖ,

ὁ μαῦρος κόμπος τοῦ λυγμοῦ
μέσ στὸ αἷμα μου κομμένος 90
ξάφνου ἀνοίγει

πλημμυρίζοντας τὸ χῶμα
ὅπως ὁ μοῦστος σπάζοντας τ' ἀσκή.

Δὲν εἶν' τὸ καλοκαίρι ὀλόγουρά μου
πού ὀριμάζει τὸ τζιτζίκι σ' ὄλα τὰ κλαριά
κι ὄλος μονόηχος ὁ ἀέρας
πέφτει κι ἀνεβαίνει ἀπ' τὴν ἀπέραντη βοή,
σὰν ὁ δραγάτης μὲ λαχτάρα βλέπει
ἀπάνου ἀπ' τὴν ἐλιά
ἕνα σύγνεφο μικρὸ νὰ συμμαζώνει
100 ἀστράφτοντας
μὰ μπόρα ἀλαργινὴ στοὺς σμαραγδένιους ἀμπελώνες
πού δὲ σειῶνται, μὲ σιωπὴ ὑποταχτικῆ·

μῆτε
ὅταν ἀξαφνα πηδάει, μαζὶ μὲ τὸ σκαμμένο χῶμα,
ἢ χοντροστάλα τῆς βροχῆς
λοξὴ πού δέρνει χλόη καὶ φύλλα
πού λυγᾶνε καὶ πηδᾶνε
ὡς τρομαγμένα ἀπ' τὴ νεροποντή·

μῆτ' ἡ ὥρα πού ὁ γονιὸς
110 γυρίζοντας τὰ μάτια του μὰ μέρα
βλέπει πὼς τῆς θυγατέρας του τὰ στήθη
ξεχωρίζουν μέσ' ἀπὸ τὸ φόρεμα
προτοῦ τὸ στοχαστεῖ
— γιὰτὶ δὲν πρόσμενε ἔτσι γλήγορα
τῆς νιότης τὸ προζύμι νὰ πιαστεῖ —
καὶ ὁ ἴδιος ἀπ' τὴν ὥρα ἐκείνη
γίνεται βαρύτερος

καὶ ἀνήσυχος
καὶ ντροπαλός·

ἀλλ' ἡ ὥρα πῶταξεν ἡ Μοίρα, 120
ὡς ἔβρει μιὰν ἡμέραν ἕνας ἄνθρωπος
τὸ διάχρυσο ἀμφορέα
ὅπου ἡ Γῆ ἐμπιστεύτηκε στὸ Διόνυσο
νὰ κλείσει αἰῶνες μέσα τὸ χυμὸ τοῦ σταφυλίου·
κι ὡς ξάφνου, ἀνοίγοντάς τον, ὄσφρανθεῖ
τὸ θεῖο κρασί,

νὰ νιώσει
πιὸ ὄριμη καὶ δυνατὴ τὴ φρένα του ἀπὸ Κεῖνο·

νά το τῶν αἰῶνων τὸ κρασί σου, Ἑλλάδα, 130
κάτου ἀπ' τὰ ζωντανὰ ρουθούνια μου
ποὺ ἀνοικοκλειοῦνε
ὡς τὰ φτερά τῆς νυχτοπεταλούδας
ὅπου πέσει σὲ ποτήρι
καί, χτυπώντας τα σπουδαχτικά,
γυρεύει μάτια νὰ σκωθεῖ ἀπὸ τὸ πιτό!

Δὲν εἶχεν ἔρτει ἡ ὥρα
ποῦ, ὅπως τὸ πουλάρι δίπλα ἀπ' τὴ φοράδα
ὄλο τὸ Μάη, λιγνόποδο
ἀψηλό,
μὲ μύριους γύρους σὰν τὸ χελιδόνι 140
καὶ τρεχάλες
δοκιμάζοντας τοὺς τράφους

τὰ λιβάδια ἢ τὸ πετρόχωμα
σὲ ἀνήφορον ὄρτό,
τὰ νέα παιδιὰ σου, Γῆ μου,
σ' ἀκολούθησαν
νὰ σοῦ λυτρώσουν τις βουνοκορφές
ἀνάμεσα στὴ δρόσο τῆς φωτιάς,
ἀνοίγοντας
150 κάθε φορά ποῦ ἐξύγωναν τὸ θάνατο
τὸ πάτημα σὰ σὲ χορό!

Ἄλλ' ὅπως, ὅταν ἕνας ἄνθρωπος
σὰ σφάξει δίπλα ἀπὸ πηγὴ ἕνα ζῶο,
τὸ πηχτὸν αἷμα ὅπου χυθεῖ
ἀναλιώνοντας ἀργά
βάφει τὸ ρυάκι δλάκερο μακρύτερα ἀπὸ μίλι
φεύγοντας ὄχτη ὄχτη,
ὅσο ποῦ δένει ἀχνὸ ζωνάρι κόκκινο
τριγύρα ἀπ' ὄλο τὸ χωριό,

160 (ἢ ὁμοια, σιμὰ σὲ θάλασσα
ποῦ ὀκνὸ χτυπάει τὸ κύμα,
πορφυρίζει ὥρα πολλὴ ὁ ἀφρός),

ἔτσι βαμμένοι ἀπ' τῶν παιδιῶν σου τὸ αἷμα
οἱ ποταμοὶ κ' ἡ θάλασσά σου
σ' ἔζωναν ἀπὸ παντοῦ!

I

ΕΡΩΤΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Ἄβυσσο μπλάβα,
σκιά γεμάτη ἀπ' τῶν κυμάτων τὴν ἀχνιά,
στὴ σηκωμένη μου ἄξαφνα ματιά
σὰ ροδοπόρφυρη ἀστραπή
κοιλιά τοῦ γλάρου!

Ἦ ἀπάντεχο μελτέμι!

Τὸ κύμα σπάει στὸ κύμα ἀπανωτὸ
κ' ἡ ἀκμὴ τ' ἀφροῦ
σὰν πέπλος ἀραχνόφαντος
10 ἀστράφτει ἀπὸ ψηλά!

Γλιστρὸ ἀκρογιάλι ὀρθό!

(Στὰ βλέφαρά μου, ὦ ἀναρχη πνοή,
ἀναβρῦξεις μυστικά
δρυσόφτερη ἄβυσσο τῆς ἴδιας μου ψυχῆς!)

Καθὼς στὰ βράχια ὅμοια ἀφροὶ τινάζονται καὶ γλάροι,

κ' οί σταλιές τριγύρα ἀναπηδᾶνε
ὡς ὅταν μὲς σὲ λιχνισμένο ἀλώνι
πέσει νὰ βοσκήσει, ὅλο μαζί, περιστεριῶν κοπάδι
καὶ ὁ ἀγέρας τοῦ φτεροῦ του
σκάνει, ὡσὰ νὰ χόρευε, τὸ στάρι σὲ χοχλό,

20

παρόμοια οἱ νέοι μου στοχασμοί!

Κι ὅπως, ἀράζοντας μὲ ὀρμή,
γυρίζει τὸ τρικάρταρο ὄλο στὸ πλευρό,
καὶ τὰ ὄλοφούσκωτα πανιά
ποῦ ροδοκόκκινα ἀνοιγαν στὸν ἥλιο
ξάφνου ἀπολυμένα
δέρνονται, χτυπᾶν καὶ σκᾶν στὸν ἀέρα,
φεύγοντας
μὲ τὰ σκοινιά σὰ φίδια γοργολύγιστα
ἀπ' τὰ χέρια τῶν ναυτῶν,
ὅμοια καὶ ὁ Ὕμνος
στ' ἀνοιχτὸ λιμάνι τῆς Χαρᾶς!

30

Μήτε τὸ σίδηρο τοῦ στίχου
πέφτοντας βαρὺ ἀπ' τὸ μέτρο,
ποῦ ὡς ἀπὸ πρυμνήσιο μάτι βόγκοντας κυλάει
νὰ βρει στὰ βάθη σύμαυρο βραχότοπο
ἢ στρωμένην ἀμμουδιά,
γιὰ σέ,

ἀλλ' ὡς ἡ κούνια
ποῦ ἀπ' τὸ χέρι τῆς μάνας π' ἀγρυπνᾷ

40

σαλεύει ὄλονυχτίς
ἐνῶ ἀπὸ τὸ κλεισμένο της τὸ στόμα μέσα
ἀχεῖ ἐν' ἀτέλειωτο νανάρισμα
μονόηχο σὰν τοῦ πέλαου τῆ βοή,

ὦ Ὕμνε μου,
ὅμοια κ' ἐσὺ
ἔξω ἀπὸ τὸν κάβο
π' ὁ ἥλιος ὄλος ἄξαφνα
ἀπάνωθὲ του εἶν' ἔτοιμος νὰ πέσει
μὲς στὰ κύματα
σὰ Θεός!

50

Καθὼς τ' ἀλώνια
ἄλλα λιχνίζουν μὲ νοτιὰ, μὲ βοριανέμι
ἢ μὲ κατάγι τοῦ ὄρθρου,
καὶ στὸ στάρι, ἀνάκατο μὲ πέτρα κι ἄχυρο,
μπηγμένα τὰ δικράνια ὄρτᾶ
προσμένουνε
ὡς νὰ πάρει βολικὸ τ' ἀγέρι,

ὅμοια καὶ οἱ ἄνθρωποι
ἄνεργοι
ἀπαντέχουνε ἕναν ἄνεμο
τοῦ νοῦ τους λυτρωτή!

60

Ἄλλ' ὦ στὰ βάθη τῆς καρδιάς μου καταιβάτη,
ρίγος ἄναρχο, σφοδρό,

λιχνίζοντας ακράτητο στα σπλάχνα μου τη ζωή,

πετώντας μπρός δ,τι βαρύ
σκορπώντας πίσωθέ μου δ,τ' είναι να σκορπίσει
και κρατώντας
σαν όρτη κι αδιάκοπη χρυσή βροχή
στη μέση
τόν καρπό !

70

Ώ σύψυχη με τ' άστρα άναπνοή !

Ή φτέρνα αδάμαστη
ή σάρκα ρόδο δλόχρυσο κλειστό
τό χέρι άπιθωμένο ανάλαφρα στο δοιάκι
για να κυβερνά,
ένώ όλο τό καράβι
τρέμει φεύγοντας
στη φύχτα μέσα
ώς άπλερο πουλί !

80

Ώ φως μου, ζωή !

Ώ λόγε, κύκνε άστραφτερέ στο γαλανό,

ταύρε χιονάτε τής θυσίας,
πού μουκανιέσαι έλεύτερος
στη μέση από τό θείο λιβαδοτόπι,

άτι λαμπρό,
πού μοναχό σου κατεβαίνεις

122

να λουστεις στον άκεανό !

90 Για ποιους
θα τραγουδήσουμε τον Έρωτα,
ώ στα βάθη τής καρδιάς μου καταβάτη,
ρίγος άναρχο, σφοδρό ;

Για τους άνθρώπους,
πού ως τα δέντρα πού έφυτρώσανε σιμά στο δρόμο
είν' όλοι σκονισμένοι και θαμποί
άπ' τό πατημένο χώμα
πού σηκώνουνε οί άνέμοι και οί τροχοί,

θα πούμε τον κατάδροσο Ύμνο
τήν αιφνίδια μόρα πού εύθάει την πλάση,

100 τή μεγάλη άπόβροχη γαλήνη
σαν καθρέφτην άυλο, σε πελάγη και βουνά !

Ώ Πόθε μου !

Καθώς μιá μέρα
ταξιδεύοντας στα ξένα,
μιάν αυγή χινοπωριάτικη
θεμελιωμένη ως νιόκοπο διαμάντι
άπό τα πρώτα χιόνια στα βουνά,

σε μιá άσπρη χώρα
στο βυθό ενός σμαραγδένιου κήπου,

123

σὲ μιὰ γούρνα δλόγλαυκη 110
ποὺ ἀντίφεγγε τὸν κρούσταλλο οὐρανό,

μὲς σὲ ἄλλους κύκνους,
νιὸ ὡς μπουμπούκι ἀκράνοιχτο τοῦ μαύρου ρόδου,
σὰν ἀσήκωτο τσαμπι
σφιχτόρωγο καὶ μπλάβο ἀπὸ τῆ σκοτεινιά,

εἶδα ἓνα Κύκνο,
μόνο του, παράμερο
(μηδέ, ὅσο τὸ στοχάζομαι,
εἶδ' ἄλλο ζῶο παρόμοιο του ποτέ),

ἐνῶ τριγύρα οἱ ἄλλοι ἐτρέχανε γυρεύοντας θροφή, 120

νὰ στέκει
ριζωμένος στὸ νερό,
μ' ὄλο τὸ μάτι του, ρουμπίνι,
γυρισμένο πρὸς τὴ νιότη του στυλά
καὶ μὲ τὸ ράμφος
πιάνοντάς τα ἓνα πρὸς ἓνα
— μὲ τοῦ μαύρου ρόδου ὀπού ἀνοίγει,
τὴν κρυφὴ τελειότητα —
νὰ βοστρυχώνει ὑπόμονα
τὰ ὀλάστραφτα φτερά, 130

ὥσπου ὄλος
— θάμα ἀσύγκριτο —
ἄνθισε στὸ διαμαντόσταλο ἥλιο

(μηδὲ πῶσμιξε τοὺς ἄλλους πιά)·

ὦ Πόθε μου,
ὦ ἀκοίμητο κ' ὑπόμονο τῆς ζήσης μου ἀγαθό,

ἀπαντοχὴ μου ἐλεύτερη ἀπὸ τόπο καὶ καιρό,

ὁμοια στὸν αἰώνιο χῶρο παραδόθης σιωπηλά,

ἄδούλωτος
140 καὶ σφηνωμένος στὴν πηγὴ τῆς ζωῆς,

σὰν ἡ συκιά ἢ γλυκόκαρπη στὰ μάρμαρα

καὶ τὸ καθάριο κλῆμα
στὴν πλαγιὰ τοῦ στουρναριοῦ!

καί νά τὰ καλεῖς νά βγοῦνε, κάτασπρα
ὡς Ἐσύ, στό φῶς!

Στό φῶς τῆς Δημιουργίας!

Ἦ κρανίο! Ἦ δισκοπότηρο τῆς παντογνώστρας Μέθης!
Ἦ ἴσια ραχοκοκαλιά!
Καλάμι ὅπου ὁ Προμηθεύς πρωτόκλεισε,
γιά νά τὸ δώσει σ' ὄλους τοὺς ἀδερφοὺς ἀνθρώπους,
τ' ἅγιο σπέρμα τῆς ἀθάνατης φωτιᾶς!

70

Μεγάλο Ἀρχέτυπο!

Ἄ, δῶσε, δῶσε,
ὅταν θά ῥθοῦν καί τὰ δικά μου κόκαλα ν' ἀναπαυτοῦνε
σιωπηλά στή γῆ μου,
στή μητέρα γῆ μου,
νά ᾿ναι κάτασπρα μπροστά στό φῶς τῆς πιό μεγάλης Κρίσης,
νά ᾿ναι κάτασπρα μπροστά στό μεγάλο Πνέμα
ποῦ μοῦ τὰ ᾿χτισε κρυφὸ κελὶ τῆς Δημιουργίας,
νά ᾿ναι κάτασπρα μπρὸς στή βασιλικὴ Σιγὴ τῆς Αἰωνιότητος,

80

πιὸ ἄσπρα ἀπὸ νυφιάτικες λαμπάδες,

πιὸ ἄσπρα κι ἀπ' τὸ χιόνι,
πιὸ ἄσπρα κι ἀπὸ τὰ θαμπωτικὰ χοχλάδια
τῆς ἀπάρθηνος βουνίσιας ρεματιᾶς!

II

ΑΝΤΙΚΡΙΣΜΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ

Καί νά, ξάφνου,
ὄλη αὐτὴ ἡ Σιγὴ, στημένη μπρὸς μου
σὰ βωμός,
ἢ ὅπως ὑψώνεται μπροστά ἀπὸ τὸ χαλκιά
τὸ δυνατὸ ἀτσαλένιο ἀμόνι!

Καί νά μπρὸς μου, ξάφνου, τὸ ἄσβηστο καμίνι
ἢ ἀκατάφλογη τῆς ζωῆς φωτιά!

Καί νά τέλος ἀντικρὺ τῆς ἡ καρδιά μου
νά χτυπάει μερόνυχτο στὰ στήθη μου σφυρί!

10 Κι ὀλόγυρά μου,
ὃ σκορπισμένο μέταλλο κι ἀδούλευτο,
ὃ τριγύρα μου καιρὲ!

Ἦ μοναξιά μου,
μοναξιά μου ἄδίκητη,
κι ὃ πλῆθος,
ὃ μεγάλο ἄπλαστο πλῆθος

μπρός στον ένα άκοιμητο της Δημιουργίας στα στήθη μου παλμό!

Ἦ παιδιά τριγύρα μου χωρίς πατέρες,
κι ὦ τρανοὶ πατέρες μου, πατέρες μακρινοί!

Πούθε ν' ἀρχίσω, πούθε,
νά σφυρηλατῶ τὴ γύραθέ μου ζωή;

20

Ἄπο ποιὸ Λόγο;

Ἄπο τὸ Λόγο τάχα ποὺ ἦταν πρῶτος «ἐν ἀρχῇ»;

Ἄπο ποιὸ Λόγο;

Τί, ἄχ, δὲν εἶναι πιά ὁ καιρὸς
ποὺ πρωτανάβρυσεν ἡ νιότη μου βαθιά μου
(δάκρυ ἀπάρθενο, ἀνεροῦσα ἢ δρόσο νά τὸ πῶ;)
τὸ πιὸ γλυκὸ τραγοῦδι ἀπὸ τὰ βάρη τῆς ἀθάνατης ἐφηβικῆς ψυχῆς!

Δὲν εἶναι πιά ἡ πηγὴ τοῦ «Ἀλαφροῖσκιωτου» στὴν Ἔρημο,
μέσα στὴν πρώτην δασὴ τῆς ἀπάρθενης καρδιάς μου!

30

Ἐδῶ πιά ὀλοένα κατεβαίνουν,
κατεβαίνουνε, λιοντάρια ξαναμμένα,
γιὰ νά πιοῦν καὶ γιὰ νά ξεδιψάσουνε
ἀπὸ τίς ἀπόκρεμες πλαγιές τοῦ Χρόνου,
ἀκλουθώντας ὁ ἕνας πίσω ἀπὸ τὸν ἄλλο,
εἰκοσιπέντε αἰῶνες!

Γιὰ νά πιοῦνε καὶ νά ξεδιψάσουν

στὴν καινούργια Σου πηγὴν, ὦ Λόγε,
Λόγε τῆς Ἑλλάδας!

40 Κι ἄχ, ὁ Λόγος ποὺ διψᾶνε
καταχώνιασε, ποτάμι μυστικό,
καὶ Τὸν κρατάει μέσα στα σπλάχνα τῆς ἡ γῆ μου,
Τὸν κρατάει μ' ἀκέρειους τῆς τοῦς πεθαμένους
Τὸν κρατάει στα σπλάχνα τῆς τριγύρα μου
μ' ὀλάκερο τὸ λαό!

« Ἦ Λόγε, Λόγε ἀπ' ὅπου περιμένω τὸ ξεκίνημά μου!

» Φανερώσου!

» Φανερώσου ἀκέρειος μέσα στὴν ψυχὴ μου!
Ἐέσπασε στα φρένα μου — κ' ἦρτ' ἡ ὥρα —,
50 ἀνεπάντεχος ἀνάστασης σεισμός!»

Ἔτσι δεόμωνα, ἔτσι,
μπρός στ' ἀτσάλινον ἀμόνι τῆς Σιγῆς,
καὶ νά πού, ξάφνου,
τὸ γιγάντιο σφυρηλάτημα,
ἀνδρικό, γαλήνιο, ρυθμικό, μεγάλο,
ἄρχισεν ὀλοένα νά χτυπᾶ!

Τὸ προαιώνια βουβαμένο καρδιοχτύπημα
ἄρχισε καὶ πάλι νά χτυπᾶ!

Ἦταν δικό μου;

60 Ἦταν τῆς γῆς μου;

Ἦταν τὸ πνιγμένο καρδιοχτύπημα τοῦ λαοῦ;

Δικό μου ;
Ὅχι !
Ἦταν τῆς γῆς μου,
κ' ἦταν τὸ πνιγμένο καρδιοχτύπημα τοῦ λαοῦ μου.

Καὶ νά, τώρα
ὁ καταχωνιασμένος ποταμὸς ἀνάβλυσε καὶ πάλι,
καὶ νά τώρα
ποὺ ἀκλουθώντας ὁ ἓνας πίσω ἀπὸ τὸν ἄλλο
εἰκοσιπέντε αἰῶνες,
σὰ λιοντάρια ξαναμμένα,
ἀρχινᾷ νὰ πίνουν καὶ νὰ ξεδιψᾷνε
ἀπὸ τὴν ἴδια κρούσταλλη πηγὴ ! . . .

70

III

ΑΠΟΛΛΩΝ ΔΙΟΝΥΣΟΔΟΤΟΣ

ὦ Λόγε - Διόνυσε !
ὦ παλῖρροια μυστικὴ στὶς φλέβες μου,
γιγάντια παλινδρόμηση χυμῶν
μέσ στὰ βαθύτερα τοῦ νοῦ μου !

ὦ Λόγε - Πάθος !
Λόγε ποὺ φουσκώνεις σιωπηλὰ τὰ στήθη μου
σὰν ὁ Ἔρωτας,
κι ὡς ἡ πανσέληνο τραβᾷ σὰν κύμα μονοκόμματο
βουβὰ ἀπὸ πίσω τῆς τῆ θάλασσα,
10 ὄλοστρόγγυλο γιγάντιο κεχλιμπάρι !

ὦ Λόγε - Μέθη !
Ἀηδονοκάλεσμα ἀπ' τὰ βάθη τῶν αἰώνων,
σιγανὸ νανούρισμα ὄλων τῶν λαῶν,
ἀτέλειωτε Ὕμνε ὄλων τῶν ἀνθρώπινων ἀγώνων !

Λόγε - Ρίζα !
Κύμα μουσικὸ ὠκεάνειο μέσ στὰ φρένα μου,
ποὺ ἐνώνεις ξάφνου ὄλες τὶς γλῶσσες μέσα μου